

การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร
ไชยปราการ จำกัด

นางสาววาชิตา สูงติวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**The Participation of Members of Chaiprakarn Dairy
and Agricultural Cooperative Limited**

Miss Watida Soongtiwong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนม
การเกษตรไชยปราการ จำกัด
ชื่อและนามสกุล นางสาววริดา สูงติวงศ์
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร

ไชยปราการ จำกัด

ผู้ศึกษา นางสาววาชิตา สูงติวงศ์ **รหัสนักศึกษา** 2573000250 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด (2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด (3) เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด (4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือ สมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด จำนวน 958 คน กำหนดขนาดจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51 ปี ขึ้นไป ระดับการศึกษาคือ ประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,001 บาท ขึ้นไป เป็นสมาชิก 11 – 15 ปี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์รับรู้จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นประจำ (2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย (3) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนด้านเพศ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน (4) ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการและปัญหาการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้หลากหลายตรงตามความต้องการของสมาชิกโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอความต้องการสินค้า สหกรณ์ควรให้บริการแก่สมาชิกด้วยความไม่ลำเอียง ยึดกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเป็นเกณฑ์ สหกรณ์ควรปรับปรุงด้านการบริการสมาชิกให้ทั่วถึงและควรพัฒนาการบริการให้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ

Independent Study title: The Participation of Members of Chaiprakarn Dairy and Agricultural Cooperative Limited

Author: Miss Watida Soongtiwong; **ID:** 2573000250;

Degree: Master of Business Administration;

Independent Study advisor: Achara Cheewatragoongit, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

This independent study had the objectives to study 1) general data and information about members of Chaiprakarn dairy agricultural cooperative limited 2) the participation level of member of Chaiprakarn dairy and agricultural cooperative limited 3) comparing general data and receiving information about members cooperatives and the level of participation in business operations of cooperative members of Chaiprakarn dairy agricultural cooperative limited 4) problems, obstacles and suggestion in business operation participation of Chaiprakarn dairy agricultural cooperative limited member.

This study is a survey research. Population is Members of Chaiprakarn Dairy and Agricultural Cooperative Limited 958 people determine the size from the formula of Taro Yamane. A sample of 282 people, the study instruments is the questionnaire by 5 levels, the statistics including of percentage, average, standard deviation t-test and f- test.

This study results were as follows: 1) Most members of Chaiprakarn dairy agricultural cooperative limited are male, age above 51 years old, Education level is primary education, average income are over 11,001 baht per month, membership period between 11-15 year, the receiving information about cooperatives always from cooperatives staff. 2) The level of participation in business operations of cooperatives And participate in decision making At a high level, Participation in operations At a moderate level, Level of participation in benefits At the highest level and Participate in monitoring control At a low level 3) To comparison level of participation in business operation, it was found that age, education level, average income per month and receiving information about cooperatives are different with level of participation in cooperative business operation statistically significant 0.01, in terms of gender and duration of membership And the level of participation in the business of the cooperative is different. 4) Related problems and obstacles with the participation of cooperative members in business operation are low level, additional suggestion are including the cooperatives should procure a variety of product to meet the needs of members, also members can offer product requirements, the cooperatives should provide services to members with unbiased, seizure of laws and regulations, the cooperatives should improve the service thoroughly and modern service, keep up with the current last situation.

Keywords: Level of participation, Business operation, Chaiprakarn, dairy agricultural cooperative

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ และคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอีกหลายท่านที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำและติดตามการค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่ง เสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมแบบสอบถาม และอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล ตลอดจนสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน รวมทั้ง ท่านที่ไม่ได้กล่าวนามอีกมากมายที่มีส่วนช่วยให้งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าพึงมีของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การอบรม สั่งสอน และให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ จนสำเร็จด้วยดี

วาธิตา สูงติวงศ์
กุมภาพันธ์ 2562

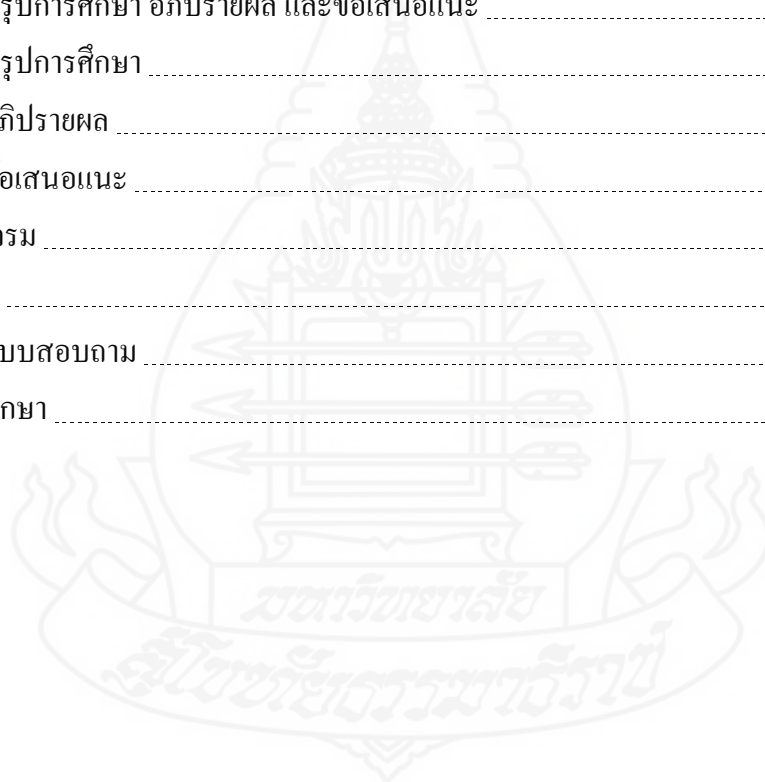

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประเด็นปัญหาที่ศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	8
การจัดชั้นของสหกรณ์	17
สหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่	20
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด	21
ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์	40
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก	43
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ สหกรณ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์	47
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม ในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์	61
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปการศึกษา	63
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	74
แบบสอบถาม	75
ประวัติผู้ศึกษา	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	จำนวนสมาชิกและฐานะทางการเงินของสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด 2
ตารางที่ 1.2	ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด 2
ตารางที่ 2.1	แสดงการให้คะแนนความสามารถในการให้บริการสมาชิก 17
ตารางที่ 2.2	แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ 17
ตารางที่ 2.3	แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร 18
ตารางที่ 2.4	แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพของการบริหารงาน 18
ตารางที่ 2.5	แสดงการให้คะแนนในแต่ละชั้น 19
ตารางที่ 2.6	เป้าหมายการยกระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ ปี 2559-2560 (ทั้งประเทศ) 19
ตารางที่ 2.7	จำนวนสหกรณ์และสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่แยกตามประเภทสหกรณ์ 20
ตารางที่ 2.8	ผลการจัดชั้นสหกรณ์ ประจำปี 2559-2560 20
ตารางที่ 2.9	ตารางเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ ปี 2556 - 2558 22
ตารางที่ 2.10	จำนวนสมาชิกและฐานะทางการเงินของสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด 22
ตารางที่ 2.11	ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด 23
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของลักษณะบุคคลของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด 41
ตารางที่ 4.2	จำนวนร้อยละของสมาชิกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์และ ความถี่ของการรับข้อมูล 42
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในภาพรวม 43
ตารางที่ 4.4	ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน 44

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.5	ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน 45
ตารางที่ 4.6	ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน 46
ตารางที่ 4.7	ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบของสมาชิกสหกรณ์โคนม การเกษตรไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน 46
ตารางที่ 4.8	การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกเพศชายและเพศหญิง 47
ตารางที่ 4.9	การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน 48
ตารางที่ 4.10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 49
ตารางที่ 4.11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 49
ตารางที่ 4.12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 50
ตารางที่ 4.13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ 50
ตารางที่ 4.14	การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 51
ตารางที่ 4.15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน 52
ตารางที่ 4.16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในการควบคุมตรวจสอบ	53
ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน	54
ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	55
ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	55
ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	56
ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้านการมีส่วนร่วม ในการควบคุมตรวจสอบ	56
ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน	57
ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	58
ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ จากแหล่งต่าง ๆ ต่างกัน	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน.....	59
ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์.....	60
ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ.....	60
ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยของปัญหา อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด.....	61

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์	16
ภาพที่ 2.2 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น	29

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลกรมส่งเสริมสหกรณ์ในปัจจุบัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2559) สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ค่อนข้างน้อยมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสั่งการกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้เร่งเดินหน้าตามแผนพัฒนาสหกรณ์สู่ความเข้มแข็งพร้อมจัดชั้นสหกรณ์ 4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 4 เกณฑ์ ได้แก่ 1) ความสามารถในการบริการสมาชิก และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ 2) ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ พิจารณาเรื่องอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ การดำเนินธุรกิจและการบริหารงานสหกรณ์ 3) ประสิทธิภาพในการจัดการสหกรณ์ ประเมินจากประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร โดยพิจารณาจากระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ 4) ประสิทธิภาพของการบริหารงานจากการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ โดยพิจารณาเรื่องข้อบกพร่องของสหกรณ์เป็นหลัก โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สหกรณ์ที่มีการทุจริตและสหกรณ์ที่มีข้อบกพร่อง ซึ่งข้อบกพร่องมี 5 ด้าน คือ ข้อบกพร่องทางบัญชี ทางการเงิน การดำเนินการนอกกรอบวัตถุประสงค์ พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายและข้อบกพร่องอื่นๆ และเน้นการบริหารจัดการธุรกิจที่โปร่งใส ยึดหลักธรรมาภิบาลและเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง เพื่อผลักดันสหกรณ์ทั่วประเทศให้ก้าวสู่มาตรฐานภายในปี 2560

กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ทำการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ สหกรณ์ชั้นที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทำธุรกิจกับสหกรณ์ต้องเกิน 70% มีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ มีความมั่นคงเข้มแข็งและมีระบบการควบคุมภายในระดับดีถึงดีมาก ข้อบกพร่องไม่มีหรือมีแต่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันมีจำนวน 2,252 แห่ง สหกรณ์ชั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกทำธุรกิจกับสหกรณ์ 60-69% ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน การควบคุมภายในระดับพอใช้ ข้อบกพร่องอยู่ระหว่างการแก้ไขแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ปัจจุบันมีจำนวน 4,201 แห่ง สหกรณ์ระดับชั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกทำธุรกิจกับสหกรณ์ยังต่ำกว่า 60% ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ อยู่ในระดับต้องปรับปรุงและแก้ไขอย่างเร่งด่วน ระบบการควบคุมภายในต้องมีการปรับปรุงหรือไม่มีระบบการควบคุมภายในเลย มีข้อบกพร่อง

และยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัจจุบันมีจำนวน 788 แห่ง และสหกรณ์ชั้นที่ 4 เป็นสหกรณ์ที่นายทะเบียนสั่งยกเลิกกิจการแล้ว และอยู่ระหว่างการชำระบัญชี ปัจจุบันมีจำนวน 1,088 แห่ง

สหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด (2558) ได้รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เลขทะเบียน ก.001232 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2532 เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายนของทุกปี ในการดำเนินงานของสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด มีคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 15 คน เป็นผู้บริหารงาน มีผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 5 คน และมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ จำนวน 50 คน มีข้อมูลการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนสมาชิกและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ลำดับ	รายการ	30 กันยายน 2558	30 กันยายน 2557	เพิ่มขึ้น(+)/ลดลง(-)
1	สมาชิก (คน)	928	914	+14
2	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	154,866,621.88	131,718,677.46	-23,147,944.42
3	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท)	92,104,449.70	72,829,245.19	-19,275,204.51
4	ทุนดำเนินงาน (บาท)	62,762,172.18	58,889,432.27	-3,872,739.91
5	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (บาท)	8,923,986.01	9,513,929.41	+589,943.40

ที่มา: รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด. 2558

ตารางที่ 1.2 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ลำดับ	ประเภทธุรกิจ	30 กันยายน 2558	30 กันยายน 2557	เพิ่มขึ้น (+) / ลดลง (-) ร้อยละ
1	เงินรับฝากจากสมาชิก			
	- บาท	39,400,118.79	179,387,961.00	-78.04
	- ราย	769	681	+12.92
2	สินเชื่อ			
	- บาท	30,326,580.00	16,109,215.00	+88.26
	- ราย	353	336	+5.06

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทธุรกิจ	30 กันยายน 2558	30 กันยายน 2557	เพิ่มขึ้น(+)/ลดลง(-) ร้อยละ
3	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย			
	- บาท	158,369,712.40	146,438,066.10	+8.15
	- ราย	756	394	+91.88
4	รวบรวมผลผลิต			
	- บาท	353,358,607.37	283,629,958.00	+24.58
	- ราย	217	208	+4.33

ที่มา: รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด.2558

จากตาราง ในปี 2558 จะเห็นว่า สหกรณ์ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์รวม 4 ด้าน ได้แก่ การรับฝากเงินจากสมาชิก การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และการรวบรวมผลผลิต มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 581.45 ล้านบาท ลดลงจากปี 2557 จำนวน 44.11 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.05 ธุรกิจรวบรวมผลผลิตเป็นธุรกิจที่มีปริมาณสูงสุด จำนวน 353.36 ล้านบาท หรือร้อยละ 60.77 รองลงมาคือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 158.37 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.24

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด อยู่ในระดับดีระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ดีนักเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การที่สหกรณ์หนึ่งสหกรณ์ใดจะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่สมาชิกอย่างแท้จริงนั้น ย่อมต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์เป็นสำคัญ ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ และเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมทั้งกำหนดแนวทางการแนะนำส่งเสริมการบริหารจัดการของสหกรณ์ ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น และพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ ระบบสหกรณ์เกิดความเข้มแข็งเพื่อตอบสนองนโยบายของภาครัฐต่อไป

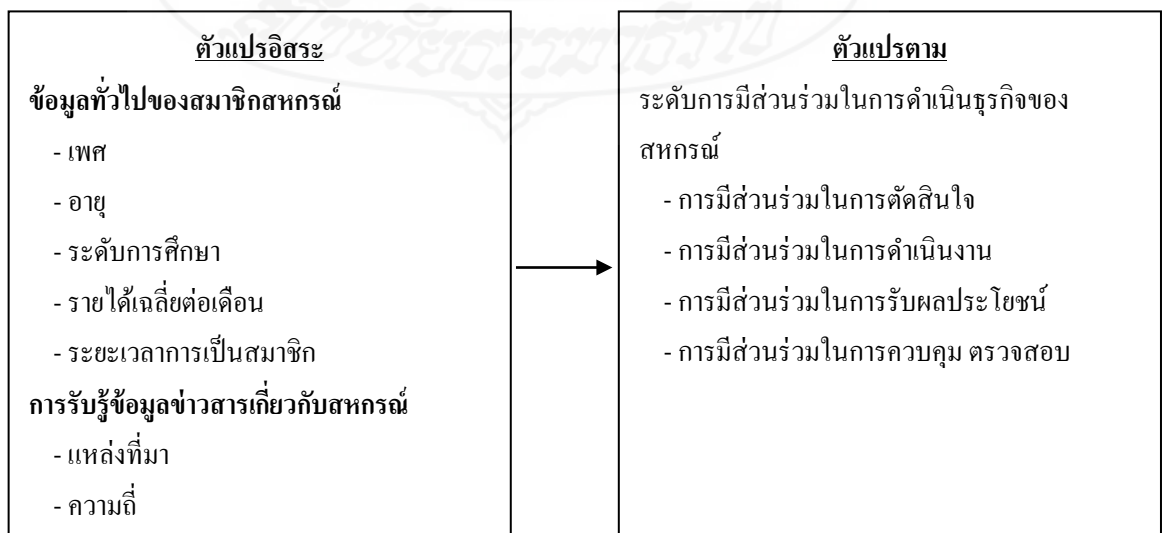
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์
โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนม
การเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิก
กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ
ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

3. ประเด็นปัญหาที่ศึกษา

- 3.1 สภาพทั่วไปของสมาชิก และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์
เป็นอย่างไร
- 3.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ เป็นอย่างไร
- 3.3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ
สมาชิกมีอะไรบ้าง

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

5. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ

5.2 ขอบเขตของพื้นที่

เป็นการศึกษาเฉพาะสมาชิกของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด เท่านั้น

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.3.1 **ตัวแปรอิสระ** แยกเป็น 2 ตัวแปร ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ ประกอบด้วย

- (1) เพศ
- (2) อายุ
- (3) ระดับการศึกษา
- (4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- (5) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ ประกอบด้วย

- (1) แหล่งที่มา
- (2) ความถี่

5.3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ

5.4 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด จำนวน 958 คน ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2558 โดยได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากรในการศึกษา จำนวน 282 คน

5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคม 2559 ถึงเดือนสิงหาคม 2559

6. นิยามศัพท์

- 6.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.2 สมาชิก หมายถึง สมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.3 เพศ หมายถึง เพศของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.4 อายุ หมายถึง อายุของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.5 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.7 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.8 แหล่งที่มา หมายถึง แหล่งที่มาในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.9 ความถี่ หมายถึง ความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
- 6.10 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่สมาชิกเข้ามามีบทบาทร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ การอนุมัติงบประมาณประจำปี การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ การรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์ และเรื่องอื่นๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์

6.11 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่สมาชิกเข้ามามีบทบาทร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในด้านการดำเนินงาน ได้แก่ การกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ การเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ การเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ การเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ การตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ การร่าง/เสนอแนะกฎระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ ให้ทันเหตุการณ์ การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสวัสดิการของสมาชิก และการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์

6.12 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สมาชิกเข้ามามีบทบาทร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในด้านผลประโยชน์ ได้แก่ การขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ การซื้อสินค้าจากสหกรณ์ การฝากเงินกับสหกรณ์ การกู้เงินกับสหกรณ์ และการรับสวัสดิการจากสหกรณ์

6.13 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ หมายถึง การที่สมาชิกเข้ามามีบทบาทร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในด้านการควบคุมตรวจสอบ ได้แก่ ด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ ด้านธุรกิจสินเชื่อ ด้านธุรกิจเงินรับฝาก ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตด้านธุรกิจซื้อและการปฏิบัติตามแผนงานประจำปี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารสหกรณ์สามารถนำไปเป็นข้อมูลหรือแนวทางประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนการดำเนินงาน รวมถึงกำหนดนโยบายของสหกรณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ใช้เป็นแนวทางในการแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจด้านต่างๆ ของสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

7.3 กลุ่มผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปศึกษาต่อยอดได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์
โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จำเป็นต่อการศึกษาจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. การจัดชั้นของสหกรณ์
3. สหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่
4. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายของ “สหกรณ์” (Cooperatives)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระดำรัสเนื่องในโอกาสที่ผู้นำ
สหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิตาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2521 (กรมส่งเสริม
สหกรณ์ 2542: 1) “สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะ
ต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานที่ทำด้วยสมองและงาน
การที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 “สหกรณ์” หมายถึง องค์กร
ทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต
การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก
สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่
เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม, (กฐ) คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนิน

กิจการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามกฎหมาย.

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (มาตรา4) ให้ความหมาย สหกรณ์ คือ คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุป ความหมายของสหกรณ์ คือ องค์กรที่คณะบุคคลที่รวมตัวกันมีวัตถุประสงค์ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม การกินดี อยู่ดี มีสันติสุขของมวลสมาชิก

1.2 อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

“อุดมการณ์สหกรณ์” (Cooperatives Ideology) คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

การช่วยตนเอง คือ การพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้โดยวิธี

- 1) ขยัน (ไม่เกียจคร้าน อดทน อดกลั้น)
- 2) ประหยัด (ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย แต่อุดมมรรยัสถ์)
- 3) พัฒนาตน (ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ทั้งเรื่องวิชาชีพ และอื่น ๆ)
- 4) หลีกพ้นอบาย (การประพฤติตนให้ห่างไกลอบายมุขทั้งหลาย ที่เป็นบ่อเกิด

แห่งความสุรุ่ยสุร่าย)

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ การร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน การแบ่งปันกัน โดยวิธี

- 1) การเสียสละเพื่อส่วนรวม (ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาตัวรอดคนเดียว ชอบความเป็นธรรม)
- 2) ร่วมมือกันพัฒนา(เห็นความทุกข์ยากของเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่จะต้องช่วยเหลือ ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม)

3) ซื่อตรงต่อกติกา (มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย รักษากติกาที่ตั้งไว้)

4) มีเมตตารักใคร่กัน (ให้อภัยกัน รักใคร่กัน ไว้วางใจกัน เพื่อนช่วยเพื่อน)

“หลักการสหกรณ์” (Cooperatives Principles) คือ “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

หลักการที่ 5 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ (Education, Training and Information)

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern For Community)

ทั้งนี้ ได้มีการยกประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของแต่ละหลักการ เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องตรงกัน ดังนี้

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

1. พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจ ของบุคคล (คำว่า “บุคคล” หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ข่มขู่จากผู้อื่น

2. อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อน ให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3. สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะ พิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรมีให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิก สมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบ จำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ แม้ว่ากฎหมายจะได้ ห้ามมิให้สมาชิกสมทบบมีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนจะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญา ในการดำเนินงานของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการผู้ตรวจสอบกิจการและ ที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

1. หลักการสหกรณ์ข้อนี้มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญ ของตน คือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของ และลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners customers) จึงต้องทำ

หน้าที่เป็นทั้งผู้สมทบทุน ผู้ควบคุมและผู้อุดหนุนหรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่เข้ามาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

2. ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเองถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้น อาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

1. สมาชิก กรรมการและพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเอง และปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใดๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

2. การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐหรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งชำระไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

1. หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูงเพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้ง ๆ ที่ได้ริเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์ มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้ว ส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษา และฝึกอบรมทางสหกรณ์ แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์ โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบให้การศึกษา และฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุด โดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็น และเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก หรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ความสามารถและทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชน และผู้นำด้านความคิดเห็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กรพัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

3. หลักสูตรและเนื้อหาของงานให้การศึกษอบรม ควรครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

1. แท้จริงการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาดมีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอน สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับ เพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกัน ควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศและสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริม แนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ

3. วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนวยความสะดวกประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมแก่สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและทำให้ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง เพราะฉะนั้น สหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ชั้นสูงต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนมีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ “ระบบรวม” หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern For Community)

1. สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง

2. เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์ จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

วิธีการสหกรณ์ เป็นการรวมคนที่มีอุดมการณ์สหกรณ์ มาทำธุรกิจร่วมกัน ตามหลักการสหกรณ์ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยบุคคลที่มาร่วมกันนั้นจะต้องช่วยตนเองได้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้เองเป็นพฤติกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะนำกลุ่มคนที่พอมีกำลังช่วยตนเองได้ และมารวมกลุ่มกันนั้นประสบความสำเร็จ พฤติกรรมที่สำคัญของการรวมกันเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอาจแยกได้ 2 ประการ คือ พฤติกรรมร่วมแรง โดยการเอาแรงกาย แรงทรัพย์ และแรงความคิดมาร่วมกันทำธุรกิจ พฤติกรรมการร่วมใจ โดยการเอาความเสียสละ สามัคคี มีวินัย และความซื่อสัตย์มาร่วมกันทำธุรกิจ พฤติกรรมทั้ง 2 ลักษณะมีรายละเอียด ดังนี้

การร่วมแรงกันในสหกรณ์ เป็นการรวมแรงกาย คือการรวบรวมคนที่เป็นสมาชิกเข้ามาทำธุรกิจร่วมกัน ความสำเร็จของสหกรณ์มีขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกแต่อยู่ที่คุณภาพของสมาชิก ว่ามีความรู้ความเข้าใจในหลักปฏิบัติของสหกรณ์มากน้อยเพียงใด และที่สำคัญที่มีอุดมการณ์สหกรณ์มั่นคงเพียงใด เมื่อรวมคนเข้ามาเป็นสมาชิกแล้ว สมาชิกแต่ละคนต้องร่วมกันถือหุ้นในสหกรณ์ การถือหุ้นในสหกรณ์นั้นเป็นการเอาทรัพย์มาร่วมกัน แต่สหกรณ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเงินมากนัก แต่มุ่งเน้นไปที่การรวมคนการเอาทรัพย์มาร่วมกันนี้ ในระยะแรกเงินนี้อาจจะน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ จึงต้องพึ่งเงินทุนจากภายนอก โดยการกู้ยืมมาดำเนินธุรกิจก่อน แล้วค่อย ๆ สะสมทรัพย์ขึ้นไปตามลำดับ โยกำหนดให้สมาชิกต้องถือหุ้นเพิ่มเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังเก็บสำรองตามกฎหมายจากกำไรสุทธิของสหกรณ์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจแต่ละปี นอกจากการรวมแรงคนแรงทรัพย์แล้วทุกคนที่มาร่วมกันเป็นสหกรณ์จะต้องเอาแรงความคิดมาร่วมกันในการดำเนินธุรกิจ โดยการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะข้อคิดเป็นที่ประ โยชน์ต่อส่วนรวม แรงความคิดในสหกรณ์นี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สหกรณ์จึงต้องจัดการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แก่สมาชิกเป็นประจำในรูปของการเผยแพร่ข่าวสารทางสหกรณ์การจัดประชุมและการให้การศึกษาอบรม ทั้งนี้ เพราะเมื่อสมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจสหกรณ์ ตลอดจนวิธีการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แล้ว การร่วมแรงทำธุรกิจจะเป็นไปได้โดยง่ายและเกิดความร่วมมือ

โดยสรุปวิธีการสหกรณ์เป็นการกระทำใดๆ เมื่อมีการจัดตั้งสหกรณ์ โดยเป็นพฤติกรรมทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้บรรลุความเชื่ออันเป็นอุดมการณ์สหกรณ์ ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรม ได้ดังนี้

1. การเข้าเป็นสมาชิก ดำเนินการ โดยบุคคลสมัครใจ ตัดสินด้วยคณะกรรมการ ดำเนินการ ตามหลักการประชาธิปไตย เมื่อผ่านกระบวนการจะต้องถือหุ้นอันเป็นการรวมทุน จึงได้ สิทธิแห่งการเป็นสมาชิก

2. ร่วมกิจการกับสหกรณ์โดยสมาชิกที่เป็นสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมตามสิทธิหน้าที่ ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุม เลือกตั้งตัวแทนเป็นคณะกรรมการดำเนินการออกนโยบายของ สหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ดำเนินกิจการตามนโยบาย สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการนั้น ตามหลักการมีส่วนร่วม เมื่อมีสภาพปัญหาหรือต้องการพัฒนาจะให้หลักการศึกษอบรมข้อมูลข่าวสาร

กิจการสหกรณ์อาจเป็นธุรกิจหรือเป็นการบริการ ตามแต่สหกรณ์จะกำหนดตาม หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ โดสมาชิกร่วมมือกันช่วยเหลือกัน แต่หากยังไม่บรรลุเป้าหมายสามารถร่วมมือกับสหกรณ์อื่นเพื่อให้มีพลังสู่เป้าหมายได้ยิ่งขึ้น ตามหลักการร่วมมือ ระหว่างสหกรณ์

3. รับผิดชอบ เป็นผลการร่วมกิจการในข้อ 2 หากกระทำสิ่งใดลงไปแล้วต้อง รับผิดชอบ เช่นร่วมธุรกิจสินเชื่อ โดยการกู้เงินสหกรณ์ ต้องรับผิดชอบส่งชำระคืน หากไม่ชำระคืน ต้องยอมรับการดำเนินการทางกฎหมาย การรับผิดชอบ คือ การรับผลประโยชน์แบ่งปันจากการร่วม กิจการทั้งส่วนรวมและส่วนรายคนในรูปของตัวเงินหรือการรับบริการ รวมไปถึงการแบ่งปัน ตามชอบให้กับชุมชนตามหลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

1.3 ประเภทของสหกรณ์

เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 33 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติ บางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และ มาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน คือ

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์

7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 63 ก วันที่ 4 สิงหาคม 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2548 เป็นต้นไป โดยมีความหมายของสหกรณ์ในแต่ละประเภท ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มผู้มีอาชีพทางเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อยุทธะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

2. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมงหรือผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ โดยที่แต่ละคนไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมตัวกัน โดยยึดอุดมการณ์การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกิน โดยการจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกควบคู่ไปกับการจัดหาสินเชื่อ บันนัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพและการให้บริการ สาธารณูปโภคแก่สมาชิก

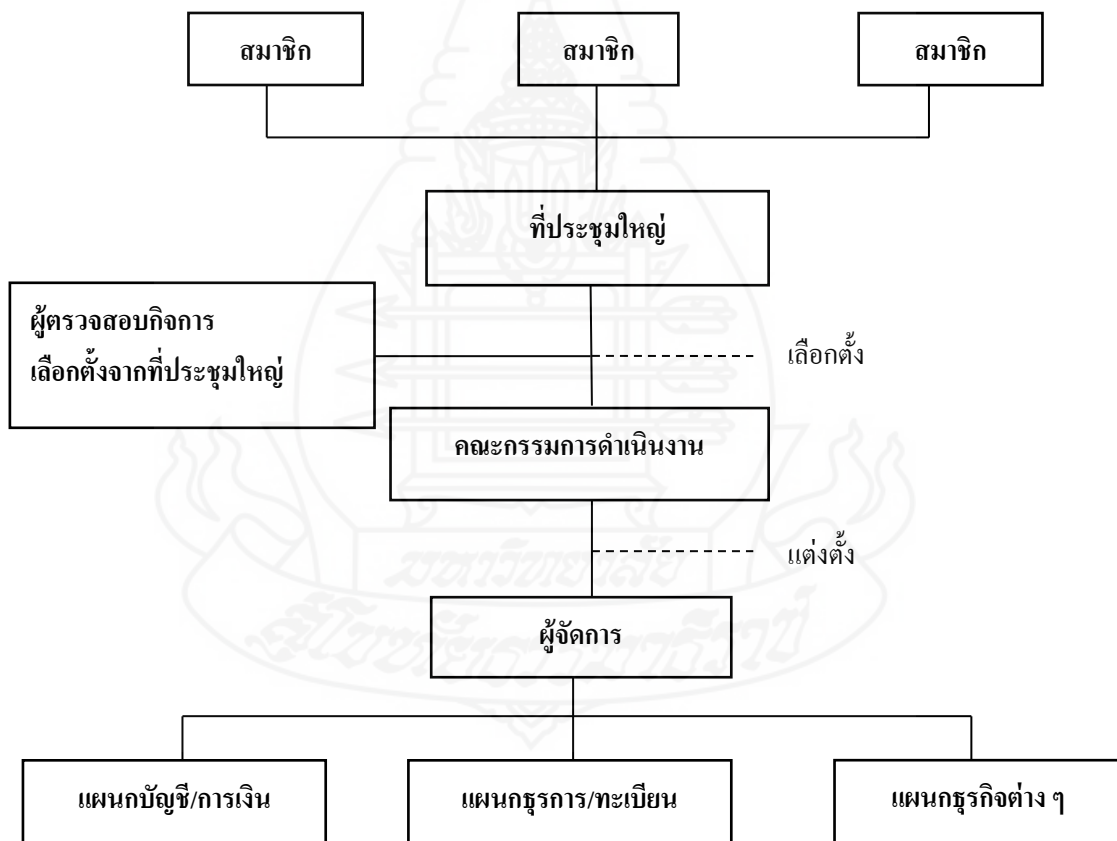
4. สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่ผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ในต่างประเทศนิยมเรียกว่า “สหกรณ์ของแม่” โดยจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในประเภทสหกรณ์ร้านค้ามีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อผดุงฐานะความเป็นอยู่ของตนและหมู่คณะ

5. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยมีประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คนขึ้นไป ที่มีอาชีพเดียวกัน หรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกัน โดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ดีให้คงอยู่

6. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ทำงานที่เดียวกันหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์เอนกประสงค์ในชุมชนตั้งขึ้น โดยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกันหรือในสถานที่เดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกประหยัดและอดออม รู้จักช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

การบริหารงานของสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท จะยึดหลักเดียวกัน คือ บริหารงานโดยสมาชิก สมาชิกทุกคน จะเลือกตัวแทนซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” จากที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานให้สหกรณ์ โดยจัดจ้าง “ผู้จัดการ” ให้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการดำเนินการตามโครงสร้างของสหกรณ์ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์

2. การจัดชั้นของสหกรณ์

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ได้เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาความเข้มแข็งสหกรณ์ ปี 2559 - 2560 เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2558 กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2559) จึงได้ทำการจัดชั้นสหกรณ์เป็น 4 ชั้น และใช้เกณฑ์การจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์เป็น 4 หมวด ดังนี้

1. ความสามารถในการให้บริการสมาชิก (Active Member) จะเป็นการประเมินว่าสหกรณ์มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การแปรรูปผลผลิต และการรวบรวมผลผลิต มีสัดส่วนต่อสมาชิกทั้งหมดมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 2.1 แสดงการให้คะแนนความสามารถในการให้บริการสมาชิก

คะแนน	สัดส่วนสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจ
4	มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70
2	ระหว่างร้อยละ 60-69
0	น้อยกว่าร้อยละ 60

2. ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ (อัตราส่วนทางการเงิน) เป็นการประเมินจากอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ โดยพิจารณาจาก การพึ่งพาตนเอง ความมั่นคงทางการเงิน คุณภาพของลูกค้านี้ สภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ และประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ตารางที่ 2.2 แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

คะแนน	อัตราส่วนทางการเงิน
4	มั่นคงดีมาก
3	มั่นคงดี
2	มั่นคงตามมาตรฐาน
1	ต่ำกว่ามาตรฐาน
0	ต้องปรับปรุง, ต้องแก้ไขเร่งด่วน

3. ประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร (การควบคุมภายใน) จำประเมินจากชั้นคุณภาพของการควบคุมภายในของสหกรณ์

ตารางที่ 2.3 แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร

คะแนน	การควบคุมภายใน
4	ดีมาก
3	ดี
2	พอใช้
1	ต้องปรับปรุง
0	ไม่มีการควบคุมภายใน

4. ประสิทธิภาพของการบริหารงาน (ข้อบกพร่อง) จะประเมินถึงการบริหารงานของคณะกรรมการ โดยพิจารณาจากการเกิดข้อบกพร่องในการบริหารงานของสหกรณ์

ตารางที่ 2.4 แสดงการให้คะแนนประสิทธิภาพของการบริหารงาน

คะแนน	ระดับของข้อบกพร่อง
4	ไม่มีข้อบกพร่อง
2	มีข้อบกพร่อง มีผู้รับผิดชอบเต็มจำนวน
0	มีข้อบกพร่อง ไม่มีผู้รับผิดชอบ, รับผิดชอบไม่เต็มจำนวน

โดยแบ่งในแต่ละระดับชั้นของสหกรณ์ ดังนี้

1. ชั้น 1 เป็นสหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้มากกว่าร้อยละ 70 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับมาตรฐานขึ้นไป มีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในดีถึงดีมาก และไม่มีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน

2. ชั้น 2 เป็นสหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้ระหว่างร้อยละ 60-69 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับพอใช้ มีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในในระดับพอใช้ หรือสหกรณ์ที่เคยเกิดข้อบกพร่องแต่ได้รับการแก้ไขแล้ว

3. ชั้น 3 เป็นสหกรณ์ที่มีความสามารถในการบริการสมาชิกได้ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับต้องปรับปรุงและมีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในต้องปรับปรุงหรือไม่มีระบบการควบคุมภายใน หรือเป็นสหกรณ์ที่เกิดข้อบกพร่องซึ่งยังแก้ไขไม่แล้วเสร็จ

4. ชั้น 4 เป็นสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งเลิกกิจการแล้วอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี

ตารางที่ 2.5 แสดงการให้คะแนนในแต่ละชั้น

ชั้น	Active Member	อัตราส่วนทางการเงิน	การควบคุมภายใน	ข้อบกพร่อง
1	4	4, 3, 2	4, 3	4
2	2	1	2	2
3	0	0	1,0	0
4	สหกรณ์สถานเล็ก			

ตารางที่ 2.6 เป้าหมายการยกระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ ปี 2559 - 2560 (ทั้งประเทศ)

ระดับชั้น สหกรณ์	ปี 2558	เป้าหมายการยกระดับ (แห่ง)		จำนวนสหกรณ์ ในแต่ละระดับชั้น	
		ปี 2559	ปี 2560	สิ้นสุดปี 2559	สิ้นสุดปี 2560
ชั้น 1	2,252	-	-	3,083	4,629
ชั้น 2	4,102	831	1,546	3,428	2,173
ชั้น 3	788	157	291	631	340
ชั้น 4	1,088	797	291	291	-
รวม	8,230	1,785	2,128	7,433	7,142

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์.2558

3. สหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 สหกรณ์ทุกประเภทในจังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งหมด จำนวน 303 แห่ง และมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 367,080 คน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.7 จำนวนสหกรณ์และสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่แยกตามประเภทสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	สมาชิก (คน)
สหกรณ์การเกษตร	180	215,453
สหกรณ์เครดิตยูเนียน	7	64,552
สหกรณ์ออมทรัพย์	29	69,698
สหกรณ์ร้านค้า	35	9,803
สหกรณ์บริการ	44	58,485
สหกรณ์นิคม	1	75
สหกรณ์ประมง	7	11,717
รวม	303	367,080

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่.2558

ตารางที่ 2.8 ผลการจัดชั้นสหกรณ์ ประจำปี 2559 – 2560

ระดับชั้นสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	
	สิ้นสุดปี 2559	สิ้นสุดปี 2560
ชั้น 1	91	131
ชั้น 2	165	107
ชั้น 3	10	26
ชั้น 4	19	19
ถอนชื่อออกจากระบบ	18	20

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่.2560

จากตารางที่ 2.8 จะเห็นว่า ในปี 2560 สหกรณ์ชั้น 2 ลดจำนวนลงจากปี 2559 จาก 165 แห่ง เป็น 107 แห่ง ซึ่งลดลงไป จำนวน 58 แห่ง แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ชั้น 2 ถูกผลักดันให้ขึ้นเป็นสหกรณ์ชั้น 1 จำนวน 40 แห่ง ตกไปอยู่ชั้น 3 จำนวน 16 แห่ง และถูกถอนชื่อออกจากระบบ จำนวน 2 แห่ง

4. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์โคนมการเกษตรไทยปรการ จำกัด

4.1 บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่ผู้นำสหกรณ์ภาคการเกษตรทั่วประเทศ ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2522 “การสหกรณ์นี้ ถ้าเข้าใจดีแล้วก็เห็นได้ว่าเป็นวิธทางเดียวที่จะทำให้มีความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้และต้องเข้าใจว่าเป็นการสหกรณ์ที่เรียกว่า สหกรณ์แบบเสรี คือ แต่ละคนต้องมีวินัยจริง แต่ที่ไม่อยู่ในบังคับของใครเลย อยู่ในบังคับของวินัยที่ตนเองเป็นผู้รับรอง”

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น (สหกรณ์การเกษตร 2545:2)

วัตถุประสงค์ สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

ประโยชน์ที่สมาชิกที่จะได้รับ ทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การไถพรวน การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการอนามัย

4.2 การมีส่วนร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ของสมาชิก

ตารางที่ 2.9 ตารางเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ ปี 2556-2558

ประเภท	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจเทียบกับสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด					
	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สหกรณ์ การเกษตร	3,617,722	57.07	3,516,051	54.96	3,550,995	54.96

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2558

4.3 บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด (2558) ได้รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เลขทะเบียน ก.001232 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2532 เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายนของทุกปี ในการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด มีคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 15 คน เป็นผู้บริหารงาน มีผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 5 คน และมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ จำนวน 50 คน มีข้อมูลการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.10 จำนวนสมาชิกและฐานะทางการเงินของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ลำดับ	รายการ	30 กันยายน 2558	30 กันยายน 2557	เพิ่มขึ้น(+)/ลดลง(-)
1	สมาชิก (คน)	928	914	+14
2	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	154,866,621.88	131,718,677.46	-23,147,944.42
3	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท)	92,104,449.70	72,829,245.19	-19,275,204.51
4	ทุนดำเนินงาน (บาท)	62,762,172.18	58,889,432.27	-3,872,739.91
5	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (บาท)	8,923,986.01	9,513,929.41	+589,943.40

ที่มา : รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด.2558

ตารางที่ 2.11 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ลำดับ	ประเภทธุรกิจ	30 กันยายน 2558	30 กันยายน 2557	เพิ่มขึ้น(+)/ลดลง(-) ร้อยละ
1	เงินรับฝากจากสมาชิก			
	- บาท	39,400,118.79	179,387,961.00	-78.04
	- ราย	769	681	+12.92
2	สินเชื่อ			
	- บาท	30,326,580.00	16,109,215.00	+88.26
	- ราย	353	336	+5.06
3	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย			
	- บาท	158,369,712.40	146,438,066.10	+8.15
	- ราย	756	394	+91.88
4	รวบรวมผลผลิต			
	- บาท	353,358,607.37	283,629,958.00	+24.58
	- ราย	217	208	+4.33

ที่มา : รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด. 2558

จากตารางในปี 2558 จะเห็นว่า สหกรณ์ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์รวม 4 ด้าน ได้แก่ การรับฝากเงินจากสมาชิก การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และการรวบรวมผลผลิต มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 581.45 ล้านบาท ลดลงจากปี 2557 จำนวน 44.11 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.05 ธุรกิจรวบรวมผลผลิตเป็นธุรกิจที่มีปริมาณสูงสุด จำนวน 353.36 ล้านบาท หรือร้อยละ 60.77 รองลงมา คือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 158.37 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.24

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

รัตนา บุญมัชชะ (อ้างถึงใน อนันต์ ทับอินทร์ 2551: 22) ได้เสนอความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง “การที่ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาและการประเมินผลโครงการพัฒนา อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน สามารถที่จะกำหนดเป้าหมาย และ

การเปลี่ยนแปลงหรือกระทำการไปสู่เป้าหมายนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยการระดมพลังสร้างสรรค์ในชุมชนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความคิดริเริ่ม ความต้องการทักษะ ความรู้ ทุน แรงงาน ทรัพยากรชุมชน โดยการแก้ปัญหาชุมชนบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองของชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

ชนะจักร เย็นบำรุง (อ้างถึงในอนันต์ ทับอินทร์ 2551: 24) สรุปความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การตัดสินใจเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดำเนินการจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของสมาชิกในชุมชน ซึ่งดำเนินการต่างๆ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐแล้วยังต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชนอื่นๆ ด้วย

สมคิด รัตนวงศ์ (อ้างถึงใน อนันต์ ทับอินทร์ 2551: 24) สรุปความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคล หรือกลุ่มคนได้เข้าไปร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอนในกิจกรรมต่างๆ โดยความสมัครใจทั้งกิจกรรมที่องค์กรภายนอกจัดและกิจกรรมที่จัดโดยชาวบ้านเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการแก้ปัญหของตนและชุมชน

อัศวิน ศรีเทพ (2551: 22) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงกระบวนการที่ให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันมีแนวคิดคล้ายๆ กันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน โดยร่วมกันคิด ตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมในการรับผลประโยชน์และร่วมในการติดตามและประเมินผล

United Nations (อ้างถึงใน วิศรุต บำรุงศรี 2550: 14) ได้สรุปถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่าหมายถึงการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมที่มีอาณาเขตกว้างกว่า ได้เข้ามาช่วยเหลือ และเขามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา รวมถึงการได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

Whit (อ้างถึงในวิศรุต บำรุงศรี 2550: 14) สรุปคำจำกัดความของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และอย่างไร มิติที่สอง การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และ มิติที่สาม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

จากความหมายต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วม ตามความหมายของผู้ศึกษา หมายถึงการที่บุคคลหรือกลุ่มคนได้เข้าไปทำกิจกรรมหรือดำเนินการต่างๆ ด้วยความสมัครใจโดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ตลอดจนการแก้ปัญหของตนและชุมชน

5.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2545: 1-7) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเริ่มตั้งแต่ การรับรู้ รับทราบนโยบายและแผนงาน รับทราบปัญหาของเขาเอง ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมดำเนินการร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทั่วไป ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน หรือ 4 ร่วม ได้แก่

1. ร่วมรับรู้ ได้แก่ รับรู้ รับทราบปัญหาของตนเอง นโยบายและแผนงาน ฯลฯ เป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่ม ประชาชนและชุมชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามรัฐธรรมนูญ (people and community right to know) การรับรู้ รับทราบเป็นการระบวนการหรือขั้นตอนที่สำคัญต่อการเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับ จำต้องชี้แจงโดยละเอียด ทั้งข้อดีและข้อเสียของโครงการนโยบายหรือแผนงานนั้น

2. ร่วมคิด ได้แก่ ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันตัดสินใจ (decision making) เป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบการประเมินปัญหา หรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหาแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

2.1 การมีส่วนร่วมขั้นต้น (initial decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง วิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

2.2 การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (ongoing decision) เป็นการหาโอกาส หรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

2.3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปฏิบัติการ (operation decision) เป็นการสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่อาสาสมัคร ผู้ประสานงานหรือกลุ่มที่ร่วมกันตามประเพณี

3. ร่วมทำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน และเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการและผลงานที่ปรากฏคือ

3.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (resource contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสละแรงกาย การสละเงิน ร่วมลงทุน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ด้วยความเต็มใจ

3.2 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ (programmer enlistment activities) หากเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติงานในโครงการ การมีส่วนร่วมจะต่างไปจากการ

ให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับนั้น ผลประโยชน์(benefits) จะไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่ถ้าเป็นการร่วมด้วยความเต็มใจจะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากเกิดการมีส่วนร่วม

3.3 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ (monitoring and evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญ เพราะหากการติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ดำเนินการโดยบุคคลภายนอกประชาชนย่อมไม่ทราบถึงผลงานของตนว่าดี หรือมีประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก

4. ร่วมรับผลประโยชน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefits) ในโครงการหรือกิจกรรมแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ(material benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมการเพิ่มผลผลิต รายได้ ทรัพย์สิน เป็นต้น

4.2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (social benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่นการเพิ่มคุณภาพชีวิตประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งกาย สังคม จิตใจ และจิตวิญญาณ การเกิดระบบน้ำประปา ระบบบำบัดน้ำเสีย ชุมชนมีอำนาจต่อรองมากขึ้น

4.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (personal benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (political power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (sense of efficacy) เป็นต้น

ดิเรก ฤกษ์หรรษา (อ้างใน เสน่ห์ สภาพันธ์, 2551: 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน สรุปได้ว่า เป็นการช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเอารัดเอาเปรียบช่วยให้รายได้และการกระจายรายได้ดีขึ้น ช่วยกระจายผลประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่อย่างยุติธรรมช่วยเพิ่มพลังกลุ่มให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและส่งผลโดยส่วนรวมแก่การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศ สมยศ ทุงหว่า (อ้างใน เสน่ห์ สภาพันธ์, 2551: 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนพึ่งตนเองโดยช่วยให้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของเขาจะทำให้ทันคนและมีอำนาจต่อรองมากขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งจะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยโดยสร้างสังคม การเมืองและเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (อ้างถึงใน ยศวีร์ คงสวัสดิ์, 2548: 28) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่ไม่น้อยมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์กรมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามที่ดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะ

นอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามน้อยนั้น พอสรุปสาเหตุ ดังนี้

1. นักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์กรมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ผู้คนยังไม่แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วม คืออะไร
3. หากผู้นายอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมและผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมด หรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น
4. หากผู้นายอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเช่นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง

มณฑล จันท์แจ่มใส (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ การบริหารจัดการดำเนินงานตามแผนงาน การเสียสละกำลังแรงงานของบุคคลตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

สรุป ความสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นการเสริมสร้าง ช่วยให้ประชาชนได้พึ่งพาตนเองโดยช่วยให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบและมีอำนาจต่อรองทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง

5.3 หลักการมีส่วนร่วม

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2545: 1-7) การมีส่วนร่วมของชุมชนมีหลายระดับ มีความแตกต่างกันไปตามสภาพของชุมชน โครงสร้างการดำเนินงานของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน ความศรัทธาของประชาชนต่อคนรัฐ ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถแบ่งได้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการ (people participate in the benefits of the programs) ในกรณีการรับผลประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ไม่ได้หมายความว่าจักต้องตอบแทนเป็นเงินสดเท่านั้น แต่หมายความว่าสมาชิกในชุมชนเป็นผู้จัดให้ ซึ่งเป็นระดับเบื้องต้นที่สุด เป็นการมีส่วนร่วมแบบรับผลประโยชน์ (passive) โดยที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมใด เช่น ประชาชนรับบริการด้านการรักษาพยาบาล การรับภูมิคุ้มกัน โรคการบริการอื่น ๆ

ระดับที่ 2 ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นบางส่วน (people participate in program activities) เป็นการมีส่วนร่วมเพิ่มเติมจากระดับที่ 1 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมด้านแรงงาน

เงิน และอื่น ๆ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นความร่วมมือแบบมีส่วนร่วม (active) แต่ชุมชนก็ยังไม่ได้ร่วมงานอย่างแท้จริง

ระดับที่ 3 ประชาชนมีส่วนร่วมในกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ (people participate in implementation programs) ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการยังถูกกำหนดโดยผู้ทำนโยบายหรือแผนงาน

ระดับที่ 4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับและประเมินผล (people participate in monitoring and evaluation programs) เป็นการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด แต่ประชาชนยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ

ระดับที่ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน (people participate in planning programs) เป็นระดับสุดยอดของการมีส่วนร่วมสมาชิกของชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองทั้งหมด โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน อันจะมีผลทำให้การดำเนินงานมีความยั่งยืน

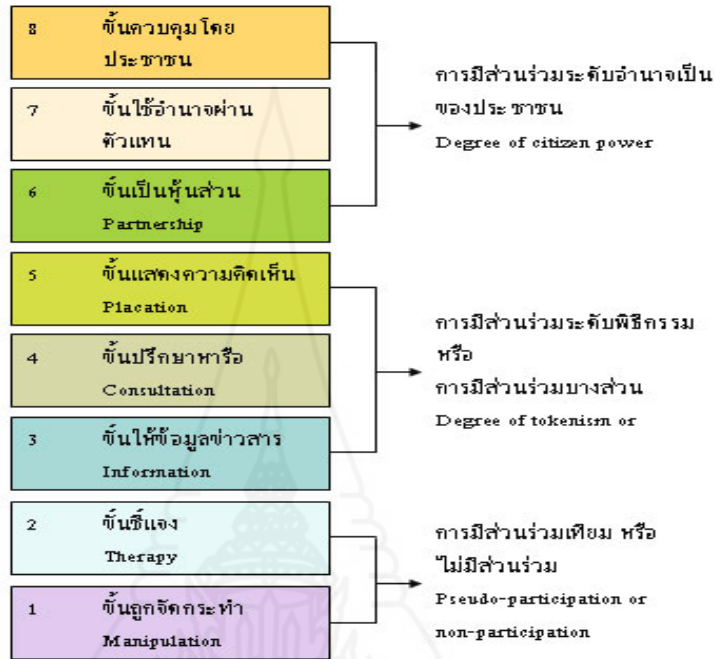
ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ (อ้างใน เสน่ห์ สภพพันธ์, 2551: 27) การแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมสามารถแยกได้ตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมตามแนวความคิดสมาคมสาธารณสุขของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมนั้น ไม่ได้มีความแปรเปลี่ยนเฉพาะชนิด (Kinds) และปริมาณของกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมีความแปรเปลี่ยนในระดับความเข้ม (Degree) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการริเริ่มและวางแผนกิจกรรม ดังนั้นพิสัยของการมีส่วนร่วม อาจจะมีตั้งแต่ระดับการยอมรับบริการที่จัดไว้ให้แล้วไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อตัดสินใจและริเริ่มโครงการพัฒนาเอง ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกานั้น อาจจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

1) ระดับการตัดสินใจ (Decision making) ในระดับนี้ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวของเขาเอง (Level of responsibility by themselves)

2) ระดับการร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่ริเริ่มโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสียดลจากประชาชน ในด้านเวลา ทรัพย์สิน และแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable level of participation)

3) ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางโครงการไว้ให้เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น

ส่วนความคิดของอาร์นสไตน์ (Arnstein) นั้น เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของอาร์นสไตน์

ที่มา: ชีระพงษ์ แก้วหาวยุ, 2543: 154

ในขั้นต่ำของบันไดคือขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือขั้นชี้แจงนั้น เรียกว่าการมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้ จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหา วิธีการของการตัดสินใจหรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาเพื่อที่จะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือการชี้แจงแก่ผู้ที่เข้าร่วม

บันไดขั้นที่ 3 ถึง 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษาหารือ นั้น ความเห็นหรือข้อคิดของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขา

ไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเป็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพตามข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนร่วมบางส่วนนี้ คือ ขอมให้คนไร้อำนาจ (Have-nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดลำดับสูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชน ซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขึ้น เป็นหุ้นส่วน ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขึ้น ใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขึ้นควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์นี้ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

โกวิทช์ พวงงาม (2545: 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็น ขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านทราวจักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545: 116) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
- 2) ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้
- 3) ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
- 4) ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
- 5) ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

สรุป ระดับของการมีส่วนร่วม การแบ่งระดับของการมีส่วนร่วม สามารถแบ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมได้หลายระดับขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของแต่ละปัจจัย เช่น ระดับการตัดสินใจ ระดับความร่วมมือ ระดับการวางแผน ระดับการแก้ไขปัญหาและสาเหตุของปัญหา ระดับการลงทุน ระดับการร่วมรับข้อมูลข่าวสาร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนันต์ ทับอินทร์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานีมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีเพศต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของเพศชายมากกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่รายได้และการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน ที่มีจำนวนปีที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีส่วนร่วม ในการประเมินผล และมีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เสน่ห์ สภาพันธ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด จังหวัดนราธิวาส พบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิก 4 – 8 ปี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ รับรู้จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากที่สุด การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบ 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.21) ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงานและการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ ที่แตกต่างกับระดับการมีส่วนในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และตำแหน่ง ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจโดยรวมระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 2.81) ได้แก่ ขาดสิ่งจูงใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) รองลงมาไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.90) ไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.88) เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.83) สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 2.79) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.73) การเดินทางไม่สะดวก (ค่าเฉลี่ย 2.70) การให้บริการของคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของของสหกรณ์ ได้แก่ ให้สหกรณ์ขายสินค้าให้หลากหลายและราคาถูกลงกว่าท้องตลาด และการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกในราคาสูงกว่าท้องตลาดและจ่ายเป็นเงินสด

ทิพวัล มลิแสง (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านผลประโยชน์มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก และด้านการปฏิบัติการด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางตามลำดับ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์นิคมในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกแตกต่างกัน แต่อายุ ศาสนา อาชีพ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน

วิศรุต บำรุงศรี (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิจิตร จำกัด” พบว่า (1) สมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียนอนุบาลพิจิตร และใน โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม มีสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เข้าประชุมใหญ่สามัญบางปี กู้เงินสามัญ และฝากเงินออมทรัพย์ (2) สมาชิกเพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย สมาชิกที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่า สมาชิกที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่เป็นโสด สมาชิกที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่ำ สมาชิกที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่ำกว่า สมาชิกที่มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อปีมากกว่า 300,000 บาทมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า และสมาชิกที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนสมาชิกมากที่สุด ส่วนมากมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในด้านการเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี การกู้เงินและการฝากเงิน (3) สมาชิกสหกรณ์ทั้งสองแห่ง ส่วนใหญ่ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี

พงษ์พันธ์ เอกอัครชัย (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ กรณีศึกษา : สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ขนาดที่ดินทำการเกษตร และการลงทุนด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกในระดับน้อยมาก ส่วน รายได้ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ

ของสมาชิกในระดับน้อย สำหรับอายุ ระดับการศึกษา และรายจ่ายในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก 4) ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก มากที่สุด คือ ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ รองลงมาคือ ความมั่นคงของสหกรณ์และการให้บริการของเจ้าหน้าที่

มนต์ปรีชา ระวังศรี (2556) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด เกี่ยวกับ 1) สภาพทั่วไปของสมาชิก 2) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ 3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจและ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีรายได้ 5,001 - 8,000 บาท ระยะเวลาเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากที่สุด และมีความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ เป็นบางครั้ง 2) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน ผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบ 3) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์พบว่า แตกต่างกันเมื่อรายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ จำแนกตามเพศ อายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก การให้บริการของคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และสินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก การมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก และสมาชิกไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีและการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้การศึกษาครั้งนี้เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ณ วันที่ 30 เมษายน 2558 จำนวนสมาชิก 958 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากำหนดขนาดโดยวิธีการคำนวณ ใช้สูตร Taro Yamane ซึ่งกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลทั้งหมด จำนวน 282 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ($e = 0.05$)

$$\text{แทนค่าสูตร } n = \frac{958}{1+958(0.05)^2}$$

$$\text{ขนาดตัวอย่าง } n = 282$$

ดังนั้น จึงได้กลุ่มตัวอย่างประชากรในการศึกษา จำนวน 282 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งจัดทำขึ้น โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุง จากนั้นนำแบบสอบถามหลักจากปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน รายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อทราบตัวแปรอิสระเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก มีข้อความที่มีลักษณะเชิงบวก ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ มีคำถามทั้งสิ้น จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก มีคำถาม 6 ข้อ
การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก มีดังนี้
 - 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกครั้ง
 - 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกือบทุกครั้ง
 - 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสามปีครั้ง
 - 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนานๆ ครั้ง
 - 1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแทบไม่มีเลย
- 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก มีคำถาม 8 ข้อ
การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก มีดังนี้
 - 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกครั้ง
 - 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกือบทุกครั้ง
 - 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสามปีครั้ง

- 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนาน ๆ ครั้ง
- 1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแทบไม่มีเลย
- 3) ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสหกรณ์ของสมาชิก มีคำถาม 5 ข้อ
- การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก มีดังนี้
- 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงิน และรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 90 ของทั้งหมด
- 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงิน และรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 70 ของทั้งหมด
- 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงิน และรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมด
- 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงิน และรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 30 ของทั้งหมด
- 1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงิน และรับสวัสดิการจากสหกรณ์น้อยกว่าร้อยละ 30 ของทั้งหมด
- 4) ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบของสมาชิก มีคำถาม 6 ข้อ
- การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบของสมาชิก มีดังนี้
- 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบทุกครั้ง
- 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบเกือบทุกครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบสามปีครั้ง
- 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบนาน ๆ ครั้ง
- 1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบแทบไม่มีเลย

สำหรับเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best , 1981: 182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีส่วนร่วมในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยปัญหา และอุปสรรค มีคำถามให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด เช่นเดียวกับตอนที่ 2 เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยคะแนน คือ

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการตอบแบบสอบถาม ของสมาชิก โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เสนอประธานกรรมการสหกรณ์ ประสานงาน กับผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

3.2 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บ ข้อมูลให้สมาชิกทราบ และให้สมาชิกกรอกแบบสอบถาม

3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 282 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น สมาชิกของสหกรณ์ที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2558 มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้วมาทำการ วิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้ (กัลยา วานิชย์ บัญชา อ่างใน เสน่ห์ สภาพันธ์ 2554: 40)

- 4.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหาค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อทราบการกระจายของข้อมูล
- 4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ตามตัวแปรลักษณะบุคคลของสมาชิก โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูล 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน
- 4.4 เปรียบเทียบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test หรือ One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และเมื่อพบ ความแตกต่างในเชิงสถิติ จะทำการทดสอบการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparisons) โดยวิธี LSD (Least Significant Different)
- 4.5 หาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินธุรกิจของสมาชิก
- 4.6 การหาค่าระดับคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 182) ดังนี้
- ค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยของคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์
โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไปและการรับรู้
ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด 2) ศึกษาระดับการ
มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
3) เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิกกับระดับการมีส่วน
ร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด 4) ศึกษาปัญหา
อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนม
การเกษตรไชยปราการ จำกัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิก
สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์
โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์
กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้สอบถามเกี่ยวกับลักษณะบุคคลของสมาชิก จำแนก
ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ การรับข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ และความถี่ของการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์
จากแหล่งต่างๆ โดยแจกแจงความถี่เป็นคำร้อยละของแต่ละรายการดังแสดงในตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของลักษณะบุคคลของสมาชิก สหกรณ์ โคนมการเกษตร ไร่ปรการ
จำกัด

n = 282

ข้อมูลลักษณะบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	189	67.02
หญิง	93	32.98
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	7	2.48
31 - 40 ปี	14	4.96
41 - 50 ปี	90	31.92
51 ปีขึ้นไป	171	60.64
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	216	76.59
มัธยมศึกษา	36	12.77
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	3.55
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	20	7.09
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	31	11.00
5,001 – 8,000 บาท	7	2.48
8,001 – 11,000 บาท	75	26.59
11,001 บาท ขึ้นไป	169	59.93
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์		
น้อยกว่า 5 ปี	53	18.79
6 -10 ปี	89	31.56
11 – 15 ปี	92	32.62
16 – 20 ปี	21	7.45
20 ปี ขึ้นไป	27	9.58

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตร ไร่ปรการ จำกัด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ และความถี่ของการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ ส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.02 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 32.98

ส่วนอายุ ส่วนใหญ่อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.64 รองลงมาคือ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.92 และน้อยที่สุด อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.48 ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.59 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.77 และน้อยที่สุด คือ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 3.55 สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 11,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 59.93 รองลงมาคือ 8,001 – 11,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.59 และ น้อยที่สุด คือ 5,001 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.48 เมื่อจำแนกตามจำนวนปีที่ เป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์มาระยะเวลา 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.62 รองลงมาคือ 6 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.56 น้อยที่สุดคือเป็นสมาชิก 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละของสมาชิกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์และความถี่ของการรับข้อมูล

n = 282

ข้อมูลลักษณะบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ		
จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์	228	80.85
จากการประชุมของสหกรณ์	217	76.95
จากสมาชิกสหกรณ์	191	67.73
จากแผ่นพับ โปสเตอร์	7	2.48
จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	38	13.48
จากบอร์ดประชาสัมพันธ์	28	9.93
อื่นๆ	27	9.57
ความถี่ของการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ		
รับรู้เป็นบางครั้ง	44	15.60
รับรู้ค่อนข้างบ่อย	49	17.38
รับรู้เป็นประจำ	189	67.02

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 80.85 รองลงมาคือจากการประชุมของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 76.95 น้อยที่สุดคือจากแผ่นพับ โปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 2.48 โดยส่วนใหญ่สมาชิกมีการรับรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 67.02 รองลงมาคือรับรู้ค่อนข้างบ่อย คิดเป็นร้อยละ 17.38 และน้อยที่สุดคือรับรู้เป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ โดยมีผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ แสดงดังตารางที่ 4.3 – 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.29	0.17	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.27	1.22	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.85	0.33	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	1.98	0.04	น้อย
เฉลี่ย	3.60	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.29 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.27 และมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.98

ตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด
ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง คณะกรรมการ	4.55	0.88	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในที่ ประชุม	4.29	1.17	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณ ประจำปี	4.35	1.15	มาก
การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของ สหกรณ์	4.50	1.06	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของ สหกรณ์	4.07	1.32	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ ที่ต้อง ผ่านที่ประชุมสมาชิกสหกรณ์	3.98	1.33	มาก
เฉลี่ย	4.29	1.18	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนิน
ธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมี
ส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบ
ของสหกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 และ 4.50 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
ขออนุมัติงบประมาณประจำปี การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ ที่ต้อง
ผ่านที่ประชุมสมาชิกสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 4.29 4.07 และ 3.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์	3.87	1.09	มาก
การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	3.66	0.98	มาก
การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์	2.85	1.09	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์	2.80	1.11	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์	2.89	1.44	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการร่าง/เสนอแนะ กฎระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ให้ทันเหตุการณ์	3.41	1.18	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์	3.45	1.15	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์	4.00	1.03	มาก
เฉลี่ย	3.27	1.22	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 3.87 และ 3.66 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการร่าง/เสนอแนะ กฎระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ให้ทันเหตุการณ์ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.45 3.41 2.89 2.85 และ 2.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์	4.87	0.61	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	4.93	0.26	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์	4.93	0.26	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์	4.95	0.22	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสหกรณ์	4.59	0.98	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.85	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสหกรณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.95 4.93 4.93 4.87 และ 4.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบของสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในการดำเนินธุรกิจจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านการถือหุ้นตาม ข้อบังคับของสหกรณ์	2.08	1.34	น้อย
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินกู้	1.96	1.26	น้อย
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจเงินรับฝาก	1.91	1.24	น้อย
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจการรวบรวม ผลผลิต	1.96	1.28	น้อย
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจซื้อ	1.96	1.30	น้อย
การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติตาม แผนงานประจำปี	1.97	1.31	น้อย
เฉลี่ย	1.98	1.29	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนงานประจำปี การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจซื้อ การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจการรวบรวมผลผลิต การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินทุน และการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจเงินรับฝาก ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์

การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โคนมการเกษตร ไซปราคาการ จำกัด ระหว่างสมาชิกที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ จากแหล่งต่างๆ โดยใช้สถิติค่า t – test ค่า F – test และเปรียบเทียบโดยวิธี LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกเพศชายและเพศหญิง

รายการ	เพศ				t	Sig
	ชาย(n=189)		หญิง(n=93)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.36	0.17	4.15	0.19	1.93	0.07
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.34	1.15	3.14	1.35	1.61	0.12
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.90	0.50	4.76	0.27	0.02	1.01
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	1.99	0.04	1.95	0.07	0.83	0.43
เฉลี่ย	3.65	0.43	3.50	0.37	1.35	0.19

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกเพศชายและสมาชิกเพศหญิง ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน

n = 282

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	4.30	1.43	3.19	0.02*
	ภายในกลุ่ม	278	137.33	0.45		
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.71	2.90	6.15	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	144.90	0.48		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	8.96	2.98	5.80	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	155.79	0.51		
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.55	2.55	4.72	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	165.01	0.54		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.34	2.07	5.28	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	106.62	0.38		

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มอายุเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี 2) 31 – 40 ปี 3) 41 – 50 ปี 4) 51 ปีขึ้นไป

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้งภาพรวม และรายด้านของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระหว่างสมาชิกที่มีอายุต่างกัน โดยใช้วิธีการ LSD ดังตาราง 4.10 – 4.13

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

อายุ	\bar{X}	S.D.	<= 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
<= 30 ปี	4.31	1.23	-	-	-	-
31 – 40 ปี	4.37	1.20	0.00**	-	-	-
41 – 50 ปี	4.30	1.29	0.01**	.035	-	-
51 ปี ขึ้นไป	4.27	1.80	0.01**	0.40	0.97	-
ค่าเฉลี่ยรวม	4.29	1.18				

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.10 พบว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 31 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และ อายุ 51 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

อายุ	\bar{X}	S.D.	<= 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
<= 30 ปี	3.39	1.57	-	-	-	-
31 – 40 ปี	3.02	1.45	0.00**	-	-	-
41 – 50 ปี	3.45	1.25	0.00**	0.67	-	-
51 ปี ขึ้นไป	3.35	1.17	0.04**	0.01**	0.03**	-
ค่าเฉลี่ยรวม	3.27	1.22				

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.11 พบว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 31 – 40 ปี และอายุ 41 – 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 41 – 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

อายุ	\bar{X}	S.D.	<= 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
<= 30 ปี	4.89	0.68	-	-	-	-
31 – 40 ปี	4.99	0.12	0.00**	-	-	-
41 – 50 ปี	4.75	0.61	0.00**	0.53	-	-
51 ปี ขึ้นไป	4.89	0.55	0.00**	0.64	0.88	-
ค่าเฉลี่ยรวม	4.85	0.57				

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 31 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และ อายุ 51 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ

อายุ	\bar{X}	S.D.	<= 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
<= 30 ปี	1.69	1.22	-	-	-	-
31 – 40 ปี	2.32	1.17	0.00**	-	-	-
41 – 50 ปี	2.13	1.52	0.02*	0.06	-	-
51 ปี ขึ้นไป	1.88	1.15	0.07	0.00**	0.18	-
ค่าเฉลี่ยรวม	1.98	1.29				

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุ 41 – 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุ 31 – 40 ปี มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มี และอายุ 51 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน
ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

n = 282

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ					
	แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.26	1.09	2.40	0.06
	ภายในกลุ่ม	278	138.35	0.45		
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.58	1.85	3.54	0.01**
	ภายในกลุ่ม	278	160.17	0.53		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	4.22	1.41	2.65	0.05*
	ภายในกลุ่ม	278	161.53	0.53		
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.20	2.40	4.42	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	166.47	0.54		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.65	1.54	4.01	0.01**
	ภายในกลุ่ม	278	117.11	0.38		

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มระดับการศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา
3) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า 4) ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิก
ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวม พบว่า สมาชิกที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนิน
ธุรกิจสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 2 ด้านคือ
การดำเนินงานและการควบคุมตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับ
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจไม่แตกต่าง

ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ
สหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์
ต่างกันโดยใช้วิธีการ LSD ดังตาราง 4.15 – 4.17

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญาขึ้นไป
ประถมศึกษา	3.41	1.16	-	-	-
มัธยมศึกษา	3.32	1.42	0.12	-	-
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.04	1.28	0.00**	0.03*	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	3.13	1.41	0.74	0.66	0.06
ค่าเฉลี่ยรวม	3.27	1.22			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สมาชิกที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับศึกษามัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญาขึ้นไป
ประถมศึกษา	4.90	0.52	-	-	-
มัธยมศึกษา	4.74	0.64	0.12	-	-
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4.54	0.73	0.00**	0.03*	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	4.69	0.69	0.75	0.67	0.06
ค่าเฉลี่ยรวม	4.85	0.57			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.16 พบว่าสมาชิกที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญาขึ้นไป
ประถมศึกษา	1.80	1.13	-	-	-
มัธยมศึกษา	3.06	1.54	0.13	-	-
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.10	1.45	0.00**	0.03*	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	1.82	1.39	0.76	0.67	0.06
ค่าเฉลี่ยรวม	1.98	1.29			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สมาชิกที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน

n = 282

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	14.87	4.86	11.92	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	126.76	0.42		
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	13.45	4.82	9.72	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	150.32	0.50		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	11.95	4.33	8.63	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	152.77	0.50		
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	9.72	3.24	6.08	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	164.97	0.53		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	12.19	4.06	11.29	0.00**
	ภายในกลุ่ม	278	110.57	0.36		

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท
2) 5,001 – 8,000 บาท 3) 8,001 – 11,000 บาท 4) 11,001 บาท ขึ้นไป

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระหว่างสมาชิกที่มีรายได้ต่างกัน โดยใช้วิธีการ LSD ดังตาราง 4.19 – 4.22

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

รายได้	\bar{X}	S.D.	<= 5,000 บาท	5,001 – 8,000 บาท	8,001 – 11,000 บาท
<= 5,000 บาท	4.12	1.18	-	-	-
5,001 – 8,000 บาท	4.07	1.31	0.00**	-	-
8,001 – 11,000 บาท	4.26	1.23	0.00**	0.01**	-
11,001 บาท ขึ้นไป	4.34	1.15	0.08	0.06	0.00*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.29	1.18			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.19 พบว่า สมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 5,001 – 8,000 บาท และรายได้ 8,001 – 11,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สมาชิกที่มีรายได้ 5,001 – 8,000 บาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 8,001 – 11,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสมาชิกที่มีรายได้ 8,001 – 11,000 บาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 11,001 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

รายได้	\bar{X}	S.D.	<= 5,000 บาท	5,001 – 8,000 บาท	8,001 – 11,000 บาท
<= 5,000 บาท	3.02	1.57	-	-	-
5,001 – 8,000 บาท	3.82	1.45	0.00**	-	-
8,001 – 11,000 บาท	3.41	1.17	0.00**	0.01**	-
11,001 บาท ขึ้นไป	3.39	1.15	0.08	0.06	0.00*
ค่าเฉลี่ยรวม	3.27	1.22			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.20 พบว่าสมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 5,001 – 11,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 11,000 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ที่มีรายได้ 8,001 – 11,000 บาท มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 11,001 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

รายได้	\bar{X}	S.D.	<= 5,000 บาท	5,001 – 8,000 บาท	8,001 – 11,000 บาท
<= 5,000 บาท	5.00	0.00	-	-	-
5,001 – 8,000 บาท	5.00	0.00	0.00**	-	-
8,001 – 11,000 บาท	4.70	0.66	0.00**	0.01**	-
11,001 บาท ขึ้นไป	4.89	0.57	0.08	0.06	0.00*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.85	0.57			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.21 พบว่าสมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 5,001 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ

รายได้	\bar{X}	S.D.	<= 5,000 บาท	5,001 – 8,000 บาท	8,001 – 11,000 บาท
<= 5,000 บาท	2.37	1.33	-	-	-
5,001 – 8,000 บาท	3.55	1.73	0.00**	-	-
8,001 – 11,000 บาท	2.07	1.55	0.00**	0.01**	-
11,001 บาท ขึ้นไป	1.80	1.05	0.08	0.06	0.00*
ค่าเฉลี่ยรวม	1.98	1.29			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.22 พบว่าสมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 5,001 – 11,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีรายได้ 11,001 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน

n = 282

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ					
	แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.25	0.31	0.68	0.61
	ภายในกลุ่ม	277	140.37	0.46		
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	4	1.21	0.30	0.56	0.69
	ภายในกลุ่ม	277	164.56	0.54		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	6.61	1.65	3.16	0.01**
	ภายในกลุ่ม	277	161.13	0.52		
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.90	0.72	1.30	0.27
	ภายในกลุ่ม	277	170.77	0.56		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.85	0.21	0.54	0.71
	ภายในกลุ่ม	277	121.89	0.40		

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มระยะเวลาการเป็นสมาชิกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี
2) 6 – 10 ปี 3) 11 – 15 ปี 4) 16 – 20 ปี 5) 20 ปี ขึ้นไป

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน ในภาพรวม มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน โดยใช้วิธีการ LSD ดังตาราง 4.24

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	\bar{X}	S.D.	<= 5 ปี	6 – 10 ปี	11 – 15 ปี	16 – 20 ปี
<= 5 ปี	4.83	0.64	-	-	-	-
6 – 10 ปี	4.82	0.61	0.18	-	-	-
11 – 15 ปี	4.82	0.61	0.18	0.90	-	-
16 – 20 ปี	5.00	0.00	0.05*	0.23	0.12	-
20 ปี ขึ้นไป	5.00	0.00	0.01**	0.02*	0.00**	0.20
ค่าเฉลี่ยรวม	4.85	0.57				

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.24 พบว่า สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิก 8 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 10 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิก น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี และ 4 – 8 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 10 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิก 2 – 4 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้านของสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ ต่างกัน

n = 282

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ					
	แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.26	1.13	2.48	0.09
	ภายในกลุ่ม	279	140.37	0.46		
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.76	1.88	3.54	0.03*
	ภายในกลุ่ม	279	163.01	0.53		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2	4.36	2.17	4.14	0.02*
	ภายในกลุ่ม	279	162.38	0.53		

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ					
	แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.97	3.99	7.41	0.00**
	ภายในกลุ่ม	279	165.71	0.54		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.21	2.11	5.48	0.00**
	ภายในกลุ่ม	279	117.54	0.38		

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) รับรู้เป็นบางครั้ง 2) รับรู้ค่อนข้างบ่อย 3) รับรู้เป็นประจำ

จากตารางที่ 4.25 พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกัน ในภาพรวม พบว่าสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 3 ด้านคือ การดำเนินงาน ในผลประโยชน์ การควบคุมตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกัน โดยใช้วิธีการ LSD ดังตาราง 4.26 – 4.28

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ความถี่ของ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	\bar{X}	S.D.	รับรู้เป็นบางครั้ง	รับรู้ค่อนข้าง บ่อย	รับรู้เป็น ประจำ
รับรู้เป็นบางครั้ง	3.13	1.37	-	-	-
รับรู้ค่อนข้างบ่อย	3.15	1.39	0.01**	-	-
รับรู้เป็นประจำ	3.48	1.21	0.85	0.28	-
เฉลี่ย	3.27	1.22			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.26 พบว่าสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารบางครั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างบ่อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ความถี่ของ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	\bar{X}	S.D.	รับรู้เป็นบางครั้ง	รับรู้ค่อนข้าง บ่อย	รับรู้เป็น ประจำ
รับรู้เป็นบางครั้ง	4.80	0.58	-	-	-
รับรู้ค่อนข้างบ่อย	4.73	0.65	0.01**	-	-
รับรู้เป็นประจำ	4.90	0.53	0.85	0.28	-
เฉลี่ย	4.85	0.57			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.27 พบว่า สมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารบางครั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างจากสมาชิกที่มีมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างบ่อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ของสมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ

ความถี่ของ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	\bar{X}	S.D.	รับรู้เป็นบางครั้ง	รับรู้ค่อนข้าง บ่อย	รับรู้เป็น ประจำ
รับรู้เป็นบางครั้ง	2.53	1.55	-	-	-
รับรู้ค่อนข้างบ่อย	1.89	1.26	0.01**	-	-
รับรู้เป็นประจำ	1.87	1.19	0.85	0.28	-
เฉลี่ย	1.98	1.29			

* Sig. < 0.05 ** Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.28 พบว่า สมาชิกที่มีความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารบางครั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแตกต่างจากสมาชิกที่มีมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างบ่อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยของปัญหา อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โคนม การเกษตรไชยปราการ จำกัด

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา/ อุปสรรค
ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	1.48	0.89	น้อยที่สุด
เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก	1.49	0.96	น้อย
ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์	1.43	0.82	น้อยที่สุด
ขาดสิ่งจูงใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์	1.44	0.81	น้อยที่สุด
สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก	1.54	0.98	น้อย
การให้บริการของเจ้าหน้าที่	1.63	1.12	น้อย
การให้บริการของคณะกรรมการ	1.60	1.09	น้อย
การเดินทางไม่สะดวก	1.36	0.77	น้อยที่สุด
สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ	1.95	0.99	น้อย
อื่นๆ	0.00	0.00	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.39	0.32	น้อยที่สุด

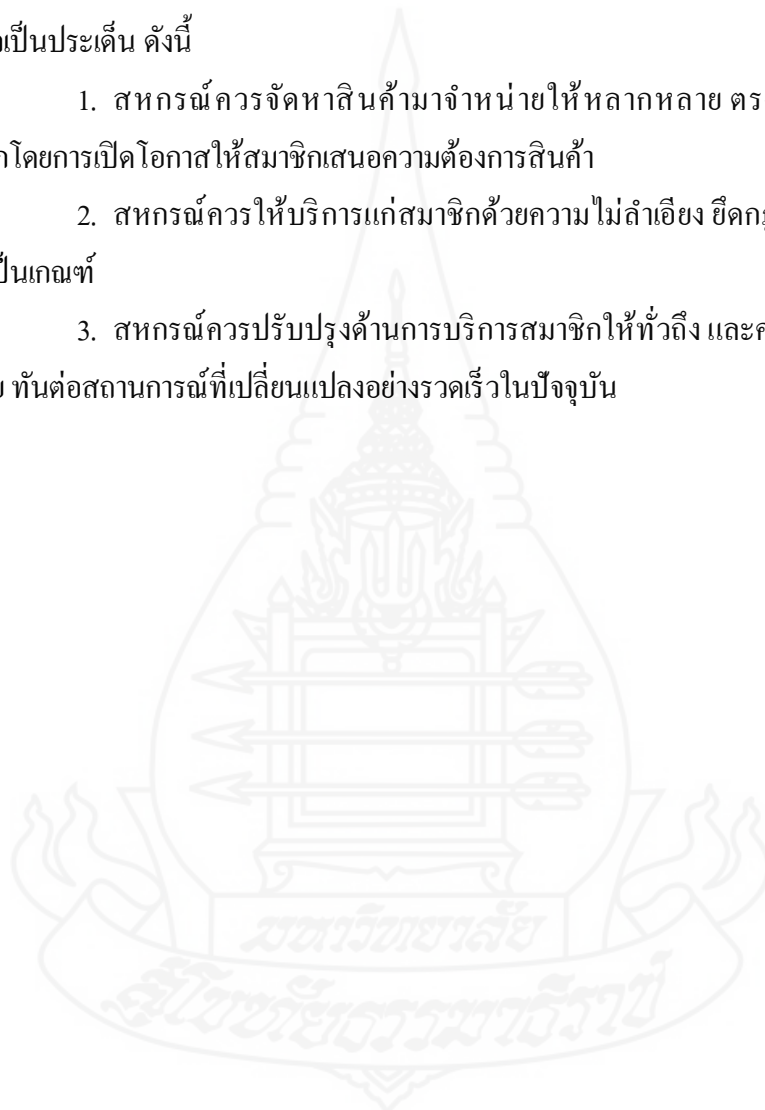
จากตารางที่ 4.29 พบว่า สมาชิกมีระดับปัญหา อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของคณะกรรมการ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.95 1.63 1.60 1.54 และ 1.49 ตามลำดับ ส่วนการไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ขาดสิ่งจูงใจในการ

มีส่วนร่วมกับสหกรณ์ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์และการเดินทางไม่สะดวก อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.48 1.44 1.43 และ 1.40 ตามลำดับ

4.1 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด

จากสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 282 คน มีสมาชิกให้ข้อเสนอแนะในด้านอื่นๆ จำนวน 16 คน แยกเป็นประเด็น ดังนี้

1. สหกรณ์ ควรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้หลากหลาย ตรงตามความต้องการของสมาชิกโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอความต้องการสินค้า
2. สหกรณ์ควรให้บริการแก่สมาชิกด้วยความไม่ลำเอียง ชัดกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเป็นเกณฑ์
3. สหกรณ์ควรปรับปรุงด้านการบริการสมาชิกให้ทั่วถึง และควรพัฒนาการบริการให้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกและการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ และศึกษาปัญหาอุปสรรคจากระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ผู้ศึกษาขอเสนอการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 สภาพทั่วไปของสมาชิก และการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด พบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 67.02 เมื่อจำแนกตามอายุส่วนมากมีอายุ 51 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.64 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.59 เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 59.93 และ เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่าอยู่ในช่วง 15 ปีลงมา คือ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.62 รองลงมา มีระยะเวลาเป็นสมาชิก 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.56 และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 18.79

2) สมาชิกรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.85 รองลงมารับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการประชุมของสหกรณ์ และจากสมาชิกสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 76.95 และ 67.73 ตามลำดับ สำหรับความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์นั้น รับรู้เป็นประจำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.02 รับรู้ค่อนข้างบ่อย ร้อยละ 17.38 และรับรู้เป็นบางครั้ง เพียงร้อยละ 15.60

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตร ไชยปราการ จำกัด พบว่า

1) สมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.29 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 3.27 และ 1.98 ตามลำดับ

2) สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปี การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมสมาชิกสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก

3) สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการร่าง/เสนอแนะ กฎระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ให้ทันเหตุการณ์ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

4) สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสหกรณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

5) สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โคนมการเกษตร ไร่ปรการ จำกัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนงานประจำปี การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจซื้อ การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจการรวบรวมผลผลิต การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินทุน และการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ด้านธุรกิจเงินรับฝาก ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

6) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระหว่างสมาชิกที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ ต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่า t-test ค่า F-test และเปรียบเทียบโดยวิธี LSD (Least Significant Different) พบว่า

(1) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบของสมาชิกเพศชายและเพศหญิงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้งภาพรวมและรายด้านของสมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า สมาชิกที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 2 ด้านคือ การดำเนินงาน และการควบคุมตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ

ของสหกรณ์ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(6) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ของสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกัน พบว่าสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 3 ด้าน คือในการดำเนินงาน ในผลประโยชน์ การควบคุมตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ปัญหา อุปสรรคจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า

1) สมาชิกมีระดับปัญหา อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของคณะกรรมการ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์ โดยตรงกับสมาชิก อยู่ในระดับน้อย ส่วนการไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ขาดสิ่งจูงใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์และการเดินทางไม่สะดวก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) จากสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 282 คน มีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 16 คน โดยแยกเป็น 3 ประเด็นคือ 1. สหกรณ์ควรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้หลากหลาย ตรงตามความต้องการของสมาชิกโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอความต้องการสินค้า 2. สหกรณ์ควรให้บริการแก่สมาชิกด้วยความไม่ลำเอียง ยึดกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเป็นเกณฑ์ และ 3. สหกรณ์ควรปรับปรุงด้านการบริการสมาชิกให้ทั่วถึง และพัฒนาการบริการให้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร ชันแก้ว (2558:114) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสุด โดยค่าเฉลี่ยด้านมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แต่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาที่ พบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อกลับพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อย อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น 1.สมาชิกไม่ทราบสิทธิและหน้าที่ของตนเอง 2.สมาชิกขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ 3.สมาชิกเข้าใจว่าการควบคุมและตรวจสอบนั้นเป็นหน้าที่ โดยตรงของคณะกรรมการ จึงไม่ยอมเข้าไปเกี่ยวข้อง 4.เนื่องสมาชิกส่วนใหญ่ มีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพของตนเอง จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมในทุก ๆ กิจกรรมของสหกรณ์

2.2 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กับ เพศ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งมีความสอดคล้องในเรื่องของเพศ และตำแหน่งและไม่สอดคล้องในเรื่องของระยะเวลาเป็นสมาชิกกับงานวิจัยของ อนันต์ ทับอินทร์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี มีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของ

สหกรณ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของเพศชายมากกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่รายได้และการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน ที่มีจำนวนปีที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ มีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การที่ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กับ เพศ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเกิดจากการที่สหกรณ์ให้บริการสมาชิก โดยไม่เลือก เพศ ระยะเวลาเป็นสมาชิก ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับบริการในฐานะความเป็นเจ้าของสหกรณ์

2.3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กับ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ ทับอินทร์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี มีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของเพศชายมากกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่รายได้และการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน ที่มีจำนวนปีที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การที่ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กับอายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเกิดจากสมาชิกสหกรณ์มีวุฒิภาวะที่สูง จึงมีความรับผิดชอบสูงขึ้นตามวัย ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการศึกษา ส่วนรายได้ ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง จะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับสมาชิกสหกรณ์ ทำให้มีสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มากขึ้น เพราะมีอำนาจซื้อและเกิดความคล่องตัวในการใช้จ่ายที่เกิดจากรายได้

2.4 ภาพรวมพบว่าสมาชิกที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์แตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้ง 3 ด้านคือ การดำเนินงาน ในผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน เกิดจากการที่สมาชิกสหกรณ์ มีความตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงาน ผลประโยชน์และการควบคุม ตรวจสอบ เพราะสมาชิกมองเห็นถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับมากกว่า ส่วนเรื่องการตัดสินใจ เป็นเรื่องของคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ แป้นทอง (2546: 28) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากวิทยุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

3.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สหกรณ์ควรกระตุ้นความสนใจให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม การตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปี การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์ หรือการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมสมาชิกสหกรณ์ กระตุ้นให้สมาชิกเกิดการรับรู้ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น สหกรณ์จัดสัมมนาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการสมาชิก และฝ่ายจัดการ

3.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ควรมีการกระตุ้นให้สมาชิกเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ กระตุ้นให้สมาชิกรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของสหกรณ์ ให้ความสำคัญแก่สมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่ม รวมถึงการเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการ

3.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สมาชิกมักลืมไปว่าสหกรณ์นั้นมีสวัสดิการอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่สมาชิกไม่เคยสนใจ เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สูงกว่าธนาคาร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าธนาคาร การได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ หรือเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น สหกรณ์ควรชี้แจงให้สมาชิกเห็นถึงประโยชน์ของสหกรณ์อย่างแท้จริง ไม่ใช่จะมองเห็นผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นตัวเงินอย่างเดียว

3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ สหกรณ์ควรให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องหน้าที่ของสมาชิก ในข้อที่ว่า สมาชิกสามารถสอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์ได้ และสามารถร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง สมาชิกสหกรณ์ส่วนมากจะไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวในที่ประชุม ส่วนใหญ่มักจะคล้อยตามกับแนวคิด หรือนโยบายของผู้อาวุโส ผู้บังคับบัญชา และคณะกรรมการดำเนินการ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 3.2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของสหกรณ์
- 3.2.2 ศึกษาทัศนคติของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกและ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
- 3.2.3 ศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อนำไปวางแผนให้ตรงประเด็นยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมสหกรณ์. กฎหมายสหกรณ์ สืบค้นจาก http://e-service.cpd.go.th/elib/list_g1.asp
กรมส่งเสริมสหกรณ์. อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ สืบค้นจาก

http://www.cpd.go.th/cpdth2560/images/main_udomka_cpd.pdf

กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2558). สืบค้นจาก http://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_5371044033.pdf

โกวิทย์ พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ม.ป.ท.

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ:

โอเดียนสโตร์.

ทิพวัล มลิแสง. (2553). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ในจังหวัดกระบี่. (ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง.

กรุงเทพมหานคร: 598 Print.

พงษ์พันธ์ เอกอัครชัย. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์.

กรณีศึกษา: สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก.

(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, นนทบุรี.

มณฑล จันทร์แจ่มใส. (2551). ปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

กรณีศึกษา: เกาะมุก จังหวัดตรัง. (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

มณฑลปรีชา ระวีศรี. (2556). การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

วังน้ำเย็น จำกัด. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, นนทบุรี.

ยศวีร์ คงสวัสดิ์. (2548). การมีส่วนร่วมของสมาชิกศูนย์เศรษฐกิจชุมชน อำเภอสันกำแพง

จังหวัดเชียงใหม่. พะเยา: มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา.

- วิไลพร ชันแก้ว. (2558). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิศรุต บำรุงศรี. (2550). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิจิตร จำกัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมพงษ์ แป้นทอง. (2539). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, กรุงเทพมหานคร.
- สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด. (2555). *ข้อบังคับสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด* (รายงานกิจการประจำปี 2558).
- เสน่ห์ สถาพันธ์. (2551). *ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด จังหวัดนราธิวาส*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อนันต์ ทับอินทร์. (2551). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกรป.กลาง มะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อัศวิน ศรีเทพ. (2551). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จำกัด จังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- Best, John w.(1981). *Research in Education*. 4th. Englewood Cliffs: Prentice Hall Inc., Yamane.
- T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York. Harper and Row.
- Forum for Rural Transport and Development.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก สหกรณ์โคนมการเกษตรไทยปราชญ์ จำกัด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมด มี 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์
 - ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์
 - ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามครั้งนี้จะสรุปในลักษณะภาพรวม ซึ่งจะไม่ผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด
3. โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ หากท่านเว้นข้อหนึ่งข้อใดจะเป็นแบบสอบถามที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ได้
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะเก็บไว้เป็นความลับ

นางสาววาธิตา สูงติวงศ์
นักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

สหกรณ์โคนมการเกษตรไทยปรการ จำกัด

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อมูลลักษณะบุคคลของท่าน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

1. เพศ

1. ชาย
 2. หญิง

2. อายุ (ไม่นับเศษของเดือน)

1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี 2. 31 – 40 ปี
 3. 41 – 50 ปี 4. 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา
 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า 4. ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท 2. 5,001 – 8,000 บาท
 3. 8,001 – 11,000 บาท 4. 11,001 บาท ขึ้นไป

5. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

1. น้อยกว่า 5 ปี 2. 6 – 10 ปี
 3. 11 – 15 ปี 4. 16 – 20 ปี
 5. 20 ปี ขึ้นไป

6. การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่างๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 2. จากการประชุมของสหกรณ์
 3. จากสมาชิกสหกรณ์ 4. จากแผ่นพับ โปสเตอร์
 5. จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 6. จากบอร์ดประชาสัมพันธ์
 7. อื่นๆ (ระบุ.....)

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก มีดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกครั้ง
- 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกือบทุกครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสามปีครั้ง
- 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนาน ๆ ครั้ง
- 1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแทบไม่มีเลย

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	สามปี ครั้ง	นานๆ ครั้ง	แทบไม่มี เลย
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการร่าง/เสนอแนะกฎระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ให้ทันเหตุการณ์					
7. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสวัสดิการของสมาชิก					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์					

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก มีดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงินและรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 90 ของทั้งหมด

4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงินและรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 70 ของทั้งหมด

3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงินและรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมด

2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงินและรับสวัสดิการจากสหกรณ์เกินกว่าร้อยละ 30 ของทั้งหมด

1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิต/ซื้อสินค้า/ฝากเงิน/กู้เงินและรับสวัสดิการจากสหกรณ์น้อยกว่าร้อยละ 30 ของทั้งหมด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	เกินกว่า ร้อยละ 90	70	50	30	น้อยกว่า 30
1. ท่านมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการจากสหกรณ์					

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบของสมาชิก การให้ความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบของสมาชิก มีดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบทุกครั้ง

4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบเกือบทุกครั้ง

3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบสามปีครั้ง

2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบนานๆ ครั้ง

1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบแทบไม่มีเลย

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	สามปี ครั้ง	นานๆ ครั้ง	แทบไม่มี เลย
1. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้านการ ถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้าน ธุรกิจสินเชื่อ					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้าน ธุรกิจเงินรับฝาก					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้าน ธุรกิจการรวบรวมผลผลิต					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบด้าน ธุรกิจซื้อ					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบการ ปฏิบัติตามแผนงานประจำปี					

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ท่านมีปัญหา/อุปสรรค ในการเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์ในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์					
2. เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรง กับสมาชิก					
3. ไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก สหกรณ์					
4. ขาดสิ่งจูงใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์					
5. สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วน ตามความต้องการของสมาชิก					
6. การให้บริการของเจ้าหน้าที่					

(ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. การให้บริการของคณะกรรมการ					
8. การเดินทางไม่สะดวก					
9. สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ (เช่น คุณภาพ ราคา)					
10. อื่นๆ					
.....					
.....					

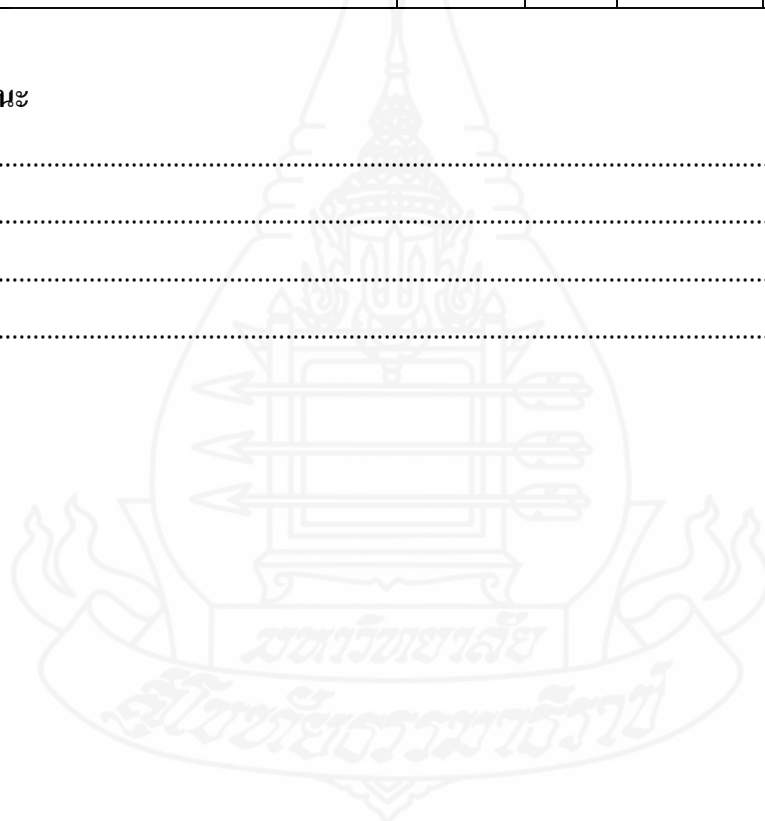
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาววาธิตา สูงดิวังค์
วัน เดือน ปีเกิด	31 สิงหาคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2549
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลช้างม้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ

